
Dok. ansvarlig: THW
Sekretær:
Sagsnr.: s2021-422
Doknr: d2022-6546-0.3
Udgivelsesdato: 14-02-2022

Svar på FSTS spørgsmål af 9. feb 2022

Processen for fravigelse af gæsteprincippet

Forsyningstilsynet har behov for at få en uddybende redegørelse af selve processen for fravigelse af gæsteprincippet før dette kan vurderes i overensstemmelse med elforsyningslovens § 6 d. Herunder har Forsyningstilsynet konkret behov for at vide mere om følgende: 1. Kundens berettigelse til sædvanlig servituterstatning pkt. 3.1.7.1 2. Netselskabets ret til at tinglyse servitutstiftende på Kundens ejendom pkt. 3.1.7.1 3. DE's tilføjelse af "herunder også yderligere tilslutninger jf. pkt. 3.1.7.1" Ad 1) Kundens berettigelse til sædvanlig servituterstatning pkt. 3.1.7.1

1. Kundens berettigelse til sædvanlig servituterstatning pkt. 3.1.7.1
2. Netselskabets ret til at tinglyse servitutstiftende på Kundens ejendom pkt. 3.1.7.1
3. DE's tilføjelse af "herunder også yderligere tilslutninger jf. pkt. 3.1.7.1

Ad 1) Kundens berettigelse til sædvanlig servituterstatning pkt. 3.1.7.1

a. Proces for aftale om fravigelse af gæsteprincippet

Forsyningstilsynet ønsker oplyst, hvordan processen er for en "aftale" om fravigelse af gæsteprincippet mellem grundejer og netselskab.

DE svar

Gæsteprincippet finder alene anvendelse for eventuelle yderligere tilslutninger, der etableres i det anlæg, der allerede er etableret på grundejerens ejendom. Det oprindelige anlæg er således ikke "gæst" på ejendommen, og dette anlæg vil netselskabet have ret til at tinglyse på ejendommen, med netop det vilkår.

Processen for etablering af en yderligere tilslutning i anlægget vil være, at netselskabet modtager en anmodning om forsyning fra en kunde. Netselskabet fastlægger ud fra den pågældende anmodning et tilslutningspunkt. Hvor tilslutning i det konkrete tilfælde vil betyde, at netselskabet har behov for at udbygge distributionsnettet, ved at etablere en tilslutning fra det eksisterende anlæg til eksempelvis et kabelskab, vil netselskabet med henvisning til pkt. 3.1.7 etablere den pågældende yderligere tilslutning.

Netselskabet vil i forbindelse med planlægningen af denne netudbygning undersøge vilkårene for at foretage disse arbejder, herunder om der er tale om et anlæg, der er omfattet af Tilslutningsbestemmelsernes pkt. 3.1.6.

I forbindelse med etablering af en yderligere tilslutning til brug for netudbygning, vil netselskabet kontakte grundejeren af det eksisterende anlæg, og tilbyde en sædvanlig servituterstatning for tilstedeværelsen af den yderligere tilslutning, eksempelvis kabler til forsyning af et kabelskab. netselskabet skal altid kontakte grundejeren med henblik på at aftale udførelse af de arbejder, det vil være nødvendigt at udføre på grundejerens ejendom.

Netselskabet vil tinglyse et tillæg til den servitut, der er tinglyst for det oprindelige anlæg jf. 3.1.6, hvor den nye tilslutning vil være indtegnet, og det vil fremgå, at der er betalt erstatning for den yderligere tilslutning, hvormed gæsteprincippet vil være fraveget for denne del af anlægget.

b. indgåelse af individuel aftale

Det fremgår ikke af pkt. 3.1.7.1 at der bliver indgået en individuel aftale mellem netselskabet og kunden om en fravigelse af gæsteprincippet.

- Hvorfor indeholder det nye anmeldte punkt ikke en betingelse om en gensidig og individuel aftale mellem grundejer og ledningsejer om fravigelse af gæsteprincippet?

DE svar

Den gældende bestemmelse i 3.1.7 tilbyder netselskabet en rettighed og grundejeren en forpligtelse, hvormed det bliver muligt for netselskabet at udnytte det eksisterende el-distributionsnet samfundsøkonomisk hensigtsmæssigt, og dermed udnytte en eventuel overskydende kapacitet i det eksisterende net, fremfor at etablere nye anlæg.

Såfremt grundejeren ikke vil acceptere den yderligere tilslutning, eller den erstatning der tilbydes i den forbindelse, vil netselskabet alene kunne forfølge udførelsen af arbejderne jf. 3.1.7 ved at anmode om ret til at gennemføre en ekspropriation, eller ved at prøve den tilbudte erstatning i henhold til EI-sikkerhedslovens bestemmelser.

Med forslaget om formuleringen af 3.1.7.1 præciseres det, at grundejeren skal kompenseres for den yderligere gene, der vil være for grundejeren ved, at der placeres flere kabler på ejendommen.

Vilkår for kunders stikledninger på grundejerens ejendom er netselskabet uvedkommende, men det er nødvendigt, at netselskabet har mulighed for at anvise et tilslutningspunkt, hvor der er kapacitet til at imødekomme forsyningsbehovet, uanset om tilslutningspunktet er i et anlæg, der er placeret på tredjemands ejendom. Anvisning af et tilslutningspunkt giver ikke i sig selv grundejeren en gene, som netselskabet vil være forpligtet til at kompensere grundejeren for.

c. Ordet "berettiget"... "er Kunden, på det tidspunkt hvor denne tilslutning etableres berettiget til sædvanlig servituterstatning".

- Hvad indebærer ordet "berettiget"? Som det læses er det ikke entydigt om der på baggrund heraf altid vil ske en individuel aftale om fravigelse af gæsteprincippet.

- Herunder er det uklart om, 1) er det netselskabet, der skal oplyse kunden om adgangen til kompensation eller 2) om det er kunden, der skal anmode netselskabet om kompensation? Hvad hvis kunden har "glemt" eller ikke er opmærksom på denne ret? Hvordan vil sådan et tilfælde skulle håndteres?

DE svar

Ordet "berettiget" henviser til, at kunden kan stille krav om, at modtage en økonomisk kompensation for den rådighedsindskrækning, som er sket i forbindelse med udbygningen af distributionsnettet med eksempelvis tilslutning af et kabelskab.

Det er således ikke klart af den nuværende formulering af 3.1.7, hvorledes netselskabet kan udøve den ret, der følger af dette vilkår. Det er hensigten med tilføjesen i 3.1.7.1 at kompensationen sker i henhold til dansk rets almindelige ejendomsretlige regler, hvor en grundejer kompenseres for de rådighedsindskrænkninger en grundejer påføres.

Det er netselskabet, som gennemfører nettilslutninger til det kollektive elnet, og det er netselskabet, som planlægger nettet og dets struktur. Se evt. besvarelsen ovenfor under 1 a. Det følger af denne proces, at det er netselskabet som vil rette henvendelse til den relevante kunde, når netselskabet skønner, at der er behov for at udnytte ledig kapacitet i de elanlæg, som er placeret på kundens ejendom.

Da en yderligere tilslutning vil betyde, at der skal udføres fysiske arbejder på grunden, vil grundejeren helt naturligt blive orienteret om arbejderne, og grundejeren vil derfor kunne stille krav om at modtage kompensation, såfremt netselskabet ikke selv har været opmærksom på dette vilkår.

Hvis der i forbindelse med etableringen af en yderligere tilslutning i det eksisterende anlæg ikke betales en kompensation, og aftalen i øvrigt ikke regulerer forholdet omkring gæsteprincippet, vil ledningerne til netudbygningen til eksempelvis et kabelskab ligge på gæstevilkår.

d. Erstatningens størrelse

Det fremgår af det anmeldte punkt 3.1.7.1, at Kunden er berettiget til sædvanlig servituterstatning.

- Hvordan indgås en aftale om kompensation?
- Hvordan er denne erstatning fastsat og hvem fastsætter denne? Og hvem foretager skønsudmålingen?
- Hvor kan kunden finde netop den erstatning som pågældende vil få for en fravigelse af gæsteprincippet?
- Hvordan er en henvisning til "sædvanlig servituterstatning" i overensstemmelse med elforsyningsloven om gennemsigtighed?

DE svar

Som beskrevet ovenfor vil det være netselskabet, som tager kontakt til den relevante kunde, når der opstår behov for at benytte ledig kapacitet i de elanlæg, som er placeret på kundens ejendom. Det er i denne proces, at der kan indgås en aftale om kompensationens størrelse.

Servituterstatningen fastsættes ud fra sædvane og praksis på området, som den er fastlagt i eksempelvis Landsaftale for el- og fiberanlæg i landbrugsjord, praksis fra ekspropriations- og takationskommission, retspraksis o.lign.

Hvor der ikke er tale om anlæg i landbrugsjord, er det ikke muligt at fastlægge faste satser for en servituterstatning. Erstatningen er hver gang en konkret vurdering i forhold til ejendommens nuværende anvendelse, kommende kendte planer for udnyttelse af ejendommen, den aktuelle gene af kablernes tilstedeværelse på ejendommen o.lign.

Servituterstatningens størrelse vil derfor altid bero på en konkret forhandling mellem parterne.

e. Uenighed om erstatningens størrelse

Dansk Energi henviser i pkt. 3.1.7.1 til at der ved uenighed om erstatningens størrelse fastsættes denne i henhold til elsikkerhedsloven.

- Hvornår i processen kan kunden være uenig i compensationens størrelse? Er det før eller efter ledningerne er lagt på grunden?
- Hvem er klagemyndighed? Har kunden en klagemulighed for fastsættelse af erstatningens størrelse?
- Hvorfor er en henvisning til sikkerhedsloven den rette hjemmel til konfliktløsning.
- Hvordan er en sådan henvisning til sikkerhedsloven uden en direkte §-henvisning forenelig med kravet om gennemsigtighed? Forsyningstilsynet mener, at der bør være en mere uddybende beskrivelse af Forbrugerens retsstilling ved uenighed.
- Hvem betaler omkostningerne til en eventuel voldgiftssag?

DE svar

I forbindelse med netselskabets henvendelse til grundejeren vedrørende etablering af yderligere tilslutning i det eksisterende anlæg, vil det blive klart for netselskabet, hvorvidt grundejeren vil acceptere netselskabets arbejder på ejendommen.

Såfremt grundejeren ikke vil acceptere udførelsen af arbejderne, og netselskabet vurderer de er nødvendige at udføre, vil netselskabet kunne forfølge retten til at udføre arbejderne via en ekspropriation jf. Elsikkerhedslovens § 27.

Hvor uenigheden om arbejdernes udførelse kan begrænses til fastlæggelsen af den servituterstatning netselskabet tilbyder, er det i el-sikkerhedslovens § 28 fastlagt, hvorledes dette forhold skal søges afklaret.

Af ovenstående grunde er det derfor fundet hensigtsmæssigt at henvise til el-sikkerhedsloven i tilslutningsbestemmelserne.

Det er ikke fundet hensigtsmæssigt at henvise til et fast §-nummer, da det herved vil kræve løbende ændring af tilslutningsbestemmelserne, hvis §-nummeret ændres. Dette vurderes uproportionalt når der kun er tale om en redaktionel ændring af §-nummer, uden der herved ændres på indholdet af de relevante bestemmelser i loven. Henvisningen i tilslutningsbestemmelserne er derfor holdt på et overordnet plan. Ved den individuelle forhandling kan netselskaberne ikke undlade at tilvejebringe yderligere oplysninger til kunden om selskabets juridiske grundlag for etablering af elanlæg på kunden ejendom.

Det er voldgiftsretten som fordeler omkostningerne til voldgiften mellem parterne. Dette fremgår af voldgiftslovens § 35, stk. 1.

f. Nægtelse af servituterstatning

Kan en kunde nægte servituterstatning? Hvad er konsekvenserne heraf? Vil ledningerne så falde tilbage til det ulovhjemlede gæsteprincip?

DE svar

Netselskabet skal for at kunne placere ledninger på en kundes ejendom, have en adgang hertil. Kan denne adgang ikke opnås via individuel aftale, kan der, når betingelserne herfor er opfyldt, ske ekspropriation.

Udgangspunktet må være, at netselskabets anlæg er placeret med fuld compensation af grundejeren for den rådighedsindskrænkning grundejeren påføres, og dermed anses gæsteprincippet for at være fraveget. Dette er udgangspunktet i dansk ejendomsret, og udgangspunktet i den før omtalte Landsaftale for el- og fiberanlæg i landbrugsjord.

g. Kompensation til Kunder, hvor gæsteprincippet allerede er fraveget

- Hvordan forholder det nye punkt 3.1.7.1 om compensation sig til tilfælde, hvor der på nuværende tidspunkt er etableret anlæg på en eksisterende kundes areal, der forsyner tredjemand?

DE svar

Det nye pkt. 3.1.7.1. ændre ikke på retstillingen. Punktet er indsat efter drøftelser med FSTS om forøget gennemsigtigheden af processen for tilslutning af øvrige kunder i elanlæg på en kundes ejendom. Punkt 3.1.7.1 forholder sig derfor ikke til afsluttede sager om forsyning af tredjemand.

Ad 2) Netselskabets ret til at tinglyse servitutstiftende på Kundens ejendom pkt. 3.1.7.1

- Hvad betyder det for kundernes retstilling, at der sker en tinglysning og hvad tinglyses? Er det aftalen, tilslutningsbestemmelserne eller noget tredje?

DE svar

Tinglysning er en sikringsakt ift. til 3. mand. Sikringen består i, at 3. mand skal respektere netselskabets tilstedeværelse på ejendommen, og ikke mindst de vilkår som anlægget er til stede på. Der vil konkret blive tinglyst et tillæg til den servitut, der som udgangspunkt allerede er tinglyst på ejendommen, for det eksisterende anlæg jf. pkt. 3.1.6.

Servituten vil således være aftalen om vilkårene for netselskabets tilstedeværelse på kundens ejendom, herunder et beskyttelsesbælte omkring kablerne, hvor grundejerens anvendelse af arealet vil være indskrænket.

Ad 3) DE's tilføjelse af "herunder også yderligere tilslutninger jf. pkt. 3.1.7.1" i pkt. 3.1.8.

- Det er umiddelbart Forsyningstilsynets vurdering, at der ikke er symmetri mellem pkt. 3.1.7.1 og pkt. 3.1.8. Forsyningstilsynet mener, at 3.1.8 kun kan gælde, såfremt der foreligger en individuel aftale mellem Kunden og netselskabet om fravigelse af gæsteprincippet. Forsyningstilsynet ser ikke at pkt. 3.1.7.1 i sin nuværende ordlyd sikre en fravigelse af gæsteprincippet gennem individuel aftale, hvorfor pkt. 3.1.8 på det foreliggende vurderes som et urimeligt kriterie.

- Når der er betalt kompensation til en kunde, vil gæsteprincippet været fraveget, og kunden skal derfor afholde omkostninger til flytning af elanlæg, som af hensyn til kunden skal flyttes. Dette gælder også for elanlæg som forsyner øvrige kunder i medfør af pkt. 3.1.7

DE svar

Forsyningstilsynet skal være opmærksom på, at Tilslutningsbestemmelserne er gældende i relationen mellem en kunde og netselskabet. De anlæg der omtales i 3.1.8 er anlæg, der er etableret på ejendommen i henhold til bestemmelsen i 3.1.6, og dermed anlæg der er nødvendige for at netselskabet kan imødekomme kundens eget forsyningsbehov.

I henhold til dommen fra Retten i Lyngby, afsagt 2. juli 2021 er sådanne anlæg ikke gæster på ejendommen, og dermed ikke omfattet af "gæsteprincippet".

De tilslutninger netselskabet har ret til etablere i eksisterende anlæg jf. 3.1.7, vil derimod være at anse som "gæster", da disse anlæg ikke er nødvendige for at forsyne kunden selv. Forslaget om formuleringen af pkt. 3.1.7.1 har derfor haft til hensigt at skabe den klarhed, der ikke synes at være i tilslutningsbestemmelsernes nuværende formulering, i forhold til kundernes retsstilling som fastslået i den førnævnte dom.